

परिशेषात् वाक्यारुण्यादीनिषट्कौघजानि आत्मनोदेहस्य ॥ ६१ ॥ अवमर्दः परचक्रेण देशादेः पीडनं ॥ ६२ ॥ कर्मन्तिः कृष्यादिफलं तन्नुशासनं रोधैः अपस्कर उपकरणानि वसनं कचवादि कं उपायास्तन्निर्माणयुक्तयः ॥ ६३ ॥ तानि द्रव्याणि षट् मणयः पशवः पृथ्वी वा सोदास्यादिकां च नमिति ॥ ६४ ॥ ६५ ॥ मंगलं स्वर्णादिकं तस्यालं भनं स्पर्शः प्रतिक्रिया अलंकरणं ॥ ६६ ॥ एकस्याप्युत्थानप्रकारः के

वाक्पारुष्यं तथोग्रत्वं दंडपारुष्यमेव च ॥ आत्मनो निग्रहस्या गोत्थार्थं दूषणमेव च ॥ ६१ ॥ यंत्राणि विविधान्येव क्रियास्तेषां च वर्णिताः ॥ अवमर्दः प्रतीघातः केतनानां च भंजनं ॥ ६२ ॥ चैत्यद्रुमावमर्दश्च रोधः कर्मानुशासनं ॥ अपस्करोथवसनं तथोपायाश्च वर्णिताः ॥ ६३ ॥ पणवानकशंखानां भेरीणां च युधिष्ठिर ॥ उपार्जनं च द्रव्याणां परिमर्दश्च तानि षट् ॥ ६४ ॥ लब्धस्य च प्रशमनं सतां चैवाभिपूजनं ॥ विद्वद्भिरेकीभावश्च दानहोमविधिज्ञता ॥ ६५ ॥ मंगलालंभनं चैव शरीरस्य प्रतिक्रिया ॥ आहारयोजनं चैव नित्यमास्ति कथमेव च ॥ ६६ ॥ एकेन च यथोत्थेयं सत्यत्वं मधुरागिरः ॥ उत्सवानां समाजानां क्रियाः केतनजास्तथा ॥ ६७ ॥ प्रत्यक्षाश्च परोक्षाश्च सर्वाधिकरणेष्वथ ॥ वृत्तेर्भरतशार्दूलनित्यं चैवान्ववेक्षणं ॥ ६८ ॥ अदंज्यत्वं च विप्राणां युक्त्या दंडनिपातनं ॥ अनुजीवी स्वजातिभ्यो गुणेभ्यश्च समुद्भवः ॥ ६९ ॥ रक्षणं चैव पौराणाराष्ट्रस्य च विवर्धनं ॥ मंडलस्था च याचिताराजन्द्वादशराजिका ॥ ७० ॥ द्वासमतिविधा चैव शरीरस्य प्रति क्रिया ॥ देशजाति कुलानां च धर्माः समनुवर्णिताः ॥ ७१ ॥ धर्मश्चार्थश्च कामश्च मोक्षश्चानुवर्णिताः ॥ उपायाश्चार्थलिप्सा च विविधा भूरि दिक्षिण ॥ ७२ ॥ मूलकर्म क्रिया चात्रमायायोगश्च वर्णितः ॥ दूषणं स्रोतसां चैव वर्णितं चास्थिरां भसां ॥ ७३ ॥ यैर्यैरुपायैर्लोकस्तु न च लेदार्यवर्त्मनः ॥ तत्सर्वराजशार्दूलनीतिशास्त्रे भिर्वर्णितं ॥ ७४ ॥ एतत्कल्पाशुभं शास्त्रं ततः स भगवान्प्रभुः ॥ देवानुवाच संसृष्टः सर्वाच्छक्रपुरोगमान् ॥ ७५ ॥ उपकाराय लोकस्य त्रिवर्गस्यापनाय च ॥ नवनीतं सरस्वत्या बुद्धिरेषा प्रभाविता ॥ ७६ ॥ दंडेन सहिता त्वेषालोकरक्षणकारिका ॥ निग्रहानुग्रहतालोकाननुचरिष्यति ॥ ७७ ॥ दंडेन नीयते चेदं दंडनयति वा पुनः ॥ दंडनीतिरिति ख्याता त्रीन्लोकान भिर्वर्तते ॥ ७८ ॥ पादुण्यगुणसौरेषा स्यास्यत्यग्रे महात्मसु ॥ धर्मार्थकाममोक्षाश्च सकलान् शब्दिताः ॥ ७९ ॥

तनजाः गृहजाः क्रियाः ध्वजारोहणाद्याः ॥ ६७ ॥ अधिकरणेषु जनोपवेशनस्थानेषु च त्वरादिषु ॥ ६८ ॥ जातिगुणतश्च समुद्भवो मान्यत्वं ॥ ६९ ॥ द्वादशानाराज्ञां समूहो द्वादशराजिका मध्यस्थस्य विजिगीषोश्चतुर्दिक्षु च त्वारोयस्तेभ्यो परे च त्वारो मित्राणि तेभ्यः परे च त्वार उदासीना इति ॥ ७० ॥ द्वासमतिविधौ वैद्यशास्त्रप्रसिद्धा प्रतिक्रिया संस्कारः शौचाभ्यंगादिः ॥ ७१ ॥ हे भूरि दिक्षिण ॥ ७२ ॥ मूलकर्मणां कोशवद्विक्रानि कृष्यादीनि तेषां क्रियाकरणप्रकारः ॥ ७३ ॥ ७४ ॥ ७५ ॥ ७६ ॥ ७७ ॥ नीयते पुरुषार्थफलाय इदं जगत् दंडनयति प्रणयति अनया याचेति वा ॥ ७८ ॥ ७९ ॥